

1 In continuing with the theme of the previous דף of not saying anything negative, our דף began with a story of רב, who was ר' חייא's nephew on both his mother's and father's side. When asked, Rav refused to explicitly report the passing of both his parents. Instead he responded to the question about each parent by saying why don't you ask me about the other parent.
 ר' חייא, upon learning of his siblings' passing, said to his attendant;
 חלוץ לי מנעלי - Remove my shoes.
 והולך כלי אחרי לבית המרחץ - Bring along my clothes to the bathhouse.

1

Mother **ר' חייא** Father

רב Nephew of

Refused to explicitly report the passing of his parents

Upon learning of his siblings' passing

ר' חייא

Said to his attendant...

והולך כלי אחרי לבית המרחץ	חלוץ לי מנעלי
Bring my clothes to the bathhouse	Remove my shoes

2 The Gemara comments; From ר' חייא's behavior we learn three things:
 - אבל אסור בנעילת הסנדל - A mourner may not wear shoes -
 - שמועה רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד - If one learns of the death of a relative 30 days after their passing, he observes only one day of אבלות -
 - מקצת היום ככולו - When observing שבעה, part of the day counts as the entire day.

2

We learn three things...

מקצת היום ככולו	אמועה רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד	אבל אסור בנעילת הסנדל
------------------------	---	------------------------------

3 The Gemara goes on to tell stories where we were able to figure out what שבט a person was from, based on what they would say. The fellow who always spoke about going to court was from דן who are the judges, and the fellow who always spoke about living by the shore was from זבולון whose lived by the shore as they engaged in trade.

3

We were able to figure out...

What שבט a person was from, based on what they would say

One who always spoke about...

...Going to COURT ▶ **דן**

...Living by the SHORE ▶ **זבולון**

4 The Gemara now goes back to the issue of חמץ בדיקת: והשתא דקיימא לן דלכולי עלמא אור אורתא הוא - Now that we have concluded that all agree we do בדיקת חמץ at night, the question is - why not do בדיקה during the day? After all - חמץ אינו אסור אלא משש שעות ולמעלה - חמץ is only forbidden from the sixth hour forward? Even if we consider doing מצוות early - that would only require doing בדיקה in the morning, just like we do a ברית in the morning which we learn from the פסוק - פסוק אברהם בבקר - Avrahan Avinu arose early in the morning? The גמרא answers that בדיקה is done at night - When people are usually home, בשעה שבני אדם מצויין בבתיהם - And because the light of a candle, which is very useful in בדיקת חמץ, is only effective at night -

5 Parenthetically, the גמרא mentions that a young צורבא מרבנן, a young תלמיד חכם, should not start learning at the time of חמץ בדיקת, because he may get engrossed in his learning and neglect to do בדיקה.

6 The Gemara goes on to pose 3 questions regarding בדיקת חמץ rentals:
First, מהמשיכר בית לחברו בארבעה עשר על מי לבדוק - When one rents a house on the fourteenth day of Nissan, who is responsible to do the בדיקה?
It cannot be compared to מזוזה, because מזוזה has its own unique reasons why it's the responsibility of the person who lives there. Rashi explains;
-1- Because he is the beneficiary of the שמירה - the protection the מזוזה provides.
-2- Because regarding certain Halachos we understand the word ביתך as ביאתך - your entrance into the house, which obviously applies to the current resident.
Regarding בדיקת חמץ, the responsibility of בדיקה is upon the one who had the keys on the night of the Fourteenth, when the obligation of בדיקה went into effect. רש"י explains, because מסירת מפתח היא קנין השכירות - Handing over the keys is the acquisition of the rights of rental. Whoever has the keys is considered the owner. תוספות explains, because the one who has the key has access to the house.

4 והשתא דקיימא לן דלכולי עלמא...
NIGHT - אור - אורתא הוא

Why not do בדיקה during the DAY?

חמץ אינו אסור אלא משש שעות ולמעלה!

זיזין מקדימין למצוות

then do the בדיקה in the morning

וישכם אברהם בבקר

בשעה שבני אדם מצויין בבתיהם

ואור הנר יפה לבדיקה

5 Parenthetically...
צורבא מרבנן
Should not start learning at the time of בדיקת חמץ...
He may get engrossed in learning and neglect to do בדיקה

?

בדיקת חמץ of rentals...

6 המשיכר בית לחברו בארבעה עשר... על מי לבדוק?

לכר ? לקב"י

NOT compared to מזוזה

מזוזה

מסירת מפתח

Beneficiary of שמירה

1 We understand ביאתך as ביתך

בדיקת חמץ

One who has the KEYS on the NIGHT of the 14th

מסירת מפתח

היא קנין השכירות

He has access to the house

רש"י

תוס'

7 Next, the גמרא asks;
 - המשכיר בית לחבירו בארבעה עשר חזקתו בדוק או אין חזקתו בדוק
 If the owner of the rental home is not available to be asked, can a tenant assume that a house he rents on פסח was already searched for חמץ by the owner the night before?
 The גמרא cites a Braisa which can be explained according to both opinions.
 - הכל נאמנים על ביעור חמץ אפילו נשים אפילו קטנים
 Generally, women, slaves and minors are not acceptable as witnesses.
 However, they are believed regarding חמץ בדיקת חמץ.
 Now, if we hold אין חזקתו בדוק - we do not assume בדיקה was done - the Braisa is teaching that we may believe them that the owner did חמץ בדיקת חמץ.
 If we hold חזקתו בדוק - we do assume בדיקה was done - we would only need their testimony in a case where we know that the owner did NOT do חמץ בדיקת חמץ - for examples, as Rashi says, we know that he was otherwise occupied, or that he was away - and the Braisa is teaching that they are believed if they say that THEY themselves did חמץ בדיקת חמץ.

8 The reason we can rely on them is because
 - בדיקת חמץ מדרבנן הוא
 Searching for חמץ is only required מדרבנן -
 - מדאורייתא בביטול בעלמא סגי ליה
 On a דאורייתא level nullifying the חמץ would suffice. Therefore,
 - הימנוהו רבנן בדרבנן
 דינים דרבנן for נשים עבדים וקטנים are ruled to believe חמץ בדיקת חמץ.

9 There is a well-known מחלוקת רש"י ותוספות which requires a lot of דברי הראשונים ואחרונים
 עיון בדברי הראשונים ואחרונים
 - מדאורייתא בביטול בעלמא סגי
 Rashi says;
 - דכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו והשבתה דלב היא השבתה
 would mean to physically destroy -
 - means to eliminate in any way, and בביטול - by nullifying the חמץ in one's heart and thoughts it is considered eliminated.
 - ביטול מטעם הפקר
 Tosfos holds
 Nullifying the חמץ is tantamount to declaring it ownerless, and no longer his.

7 המשכיר בית לחברו בארבעה עשר...
חזקתו בדוק או אין חזקתו בדוק?
If owner is not available to be asked!

הכל נאמנים על ביעור חמץ
 אפילו נשים אפילו עבדים אפילו קטנים

חזקתו בדוק	אין חזקתו בדוק
<i>We believe them... that THEY did בדיקת חמץ</i>	<i>We believe them... that OWNER did בדיקת חמץ</i>

8 *We can rely on them...*
בדיקת חמץ מדרבנן הוא
 מדאורייתא
 בביטול בעלמא סגי ליה

9 *Well-known...*
מחלוקת
 מדאורייתא
 בביטול בעלמא סגי

תוס'	רש"י
ביטול מטעם הפקר	דכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו והשבתה דלב היא השבתה

10 Finally, the Gemara asks:
 המשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק ומצאו שאינו בדוק מהו -
 מי הוא כמקח טעות או לא -
 If the rental agreement was that the house was supposed to be searched, and it turns out not to have been searched, can the tenant back out of the lease agreement with the claim that it is a מקח טעות - a mistaken transaction, based on a false premise?
 אביי says that he cannot back out, because even if he had known earlier that בדיקת חמץ was not done, he would have accepted the deal, because
 נוחא ליה לאיניש לקיומי מצוה בגופיה -
 A person is pleased to do the מצוה himself -
 And even if he would have to pay others to do בדיקת חמץ, because
 נוחא ליה לאיניש לקיומי מצוה בממוניה -
 A person is pleased to do מצוות with his money.

10 ^{3rd} המשכיר בית לחברו...
 במצקת בדוק ומצאו שאינו בדוק... מי כיו במקח טעות או לא?
 אביי
 He cannot back out!
 נוחא ליה לאיניש לקיומי מצוה בגופיה
 EVEN, to pay others to do בדיקת חמץ
 נוחא ליה לאיניש לקיומי מצוה בממוניה

11 The Gemara continues;
 חמץ ממש שעות ולמעלה אסור מנלן -
 From where in the תורה do we learn that חמץ becomes אסור - and must be eliminated - six hours into the day on פסח?
 The Gemara answers;
 There is an apparent contradiction between two פסוקים. One פסוק says;
 - שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם
 For a full seven days there should be no חמץ in a person's home. Another פסוק says;
 - אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם
 On the first day you shall destroy all חמץ - which implies that it still exists at the beginning of the first day of פסח!
 The only way to resolve this contradiction is to interpret the word ראשון - not as the FIRST day of פסח - but as the day BEFORE פסח.
 The word אך then teaches חלק - to split the day in half - חמץ is the first half - and only אסור the second half of the day.

11 חמץ ממש שעות ולמעלה - אסור!
 מנלן?
 שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם
 אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם
 the day BEFORE פסח!
 אך חלק!
 Split the day in half!

In the next דף we will see several other approaches to how we know that ראשון means the day before פסח and not the first day of פסח, even without this סתירה between the פסוקים.